אלו נאמרין פרק שביעי סוטה לג.

מסורת הש"ס

א) סנה יב., ב) [תוספתא פי"ג], ג) [לקמן לו:], ד) [מכילתא לד. מ"מ פט.], ה) [ינומת קד:], ו) [פירש לעמ' הקודם], ז) [דברים ו:], ח) [ברכות ח.], ט) [דברים כה], י) גי' רש"ל וי"ל דגין וכו' ע"ש, כ) נ"מ ואין לומר,

תורה אור השלם

1. וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: דברים ח י
2. וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם לוֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ:
ויקרא ה א
3. וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה וַיָּגָר שָׁם בִּמְתֵי מְעָט וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עָצוּם וָרָב:
דברים כו ה
4. וְעָנוּ הָאֱלֹהִים וְאָמְרוּ אֵל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל קוֹל רָם: דברים כז יד
5. וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וָחֹזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל: שמות יט יט

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה כל וכו' דקאמר הכא בכל לשון היינו לא:

גליון הש"ס

גמ' ורבנן בה בכה לא משמע להו. עיין לקמן דף לח ע"א תד"ה ורבי וריש"ל: רש"י ריה יחיד וכו' צבור לא צריכי להו. עיין בספר מתי כהונה מ"ב בית אלנת דף ל ע"א: ר"ח שאני בת קול. ע' שנהדרין דף יא ע"א תד"ה בת קול ובתו"ט פט"ז מ"ו בינומת:

מוסף רש"י

כל התורה בכל לשון נאמרה. לקמיתה בכל לשון ולכן אצטריך בקרית שמע וכו' (מגילה יז:). איצטריך. וכו' (שם) משום דכתיב שמע. דלא תדרוש שמע בכל לשון שאתה שומע כדנן (ברכות יג. ומגילה שם). בטילת עבידתא. כל מילי דרמי עליה דאינש קרי ליה עבידתא, ואינו אלא מלאכה להתריב (שבת מט:).

עין משפט נר מצוה

כב א ב טוס"ע מ"ח פי' קא פסיק ד ופ"ס:

תוספות שאנץ

כל התורה בכל לשון נאמרה פ"ה בגון קריאת התורה וכ"ג דמקריאה אי אפשר להיות דאין היובא אלא מדרבנן ותקנת עזרא. לכ"ג לפ' כל הפרשיות שצריכות לקרות בגון פרשת זכור (ה) ופרשת עגלה ערופה והני דמפרש במתני' דצריכין לקרותן בלשון הקדש אי ליכא קרא (ו) דמרבי להו לקרותה בכל לשון גם זה פי' פרק הקורא (במגילה דף יז). שאין מלאכי השרת מכירין בלשון ארמי. י"מ פ"ק דשבת דמכירין בו אבל איגן חרשיין בו ואין נראה מכאן דמשמע בסמוך דאין מכירין בו כלל. ברכת המזון דכתיב ואכלת ושבעת וברכת ה"ג וכ"ג מנא לן דלא בעי קרא דמהיכא היתי דניבעי לשון הקדש אבל גבי שבועת העדות גר' מנא לן דאי לא כתיב קרא איכא למימר דבעי דומיא דשבועת הר גרזים והר עיבל שהיא בלשון הקדש. ל"ה. יש אומר בפשט שצריך לברך בעל הבית דכתיב וברכת את ראת ריבוא הוא לרבות את בעל הבית:

ה) תוס' ל"ל ופרשת פרה אדומה ופי' בתו"ס בנרטת בכ"פ היה קורא.
ו) תוס' ל"ל מ' ליכא קא דקתרמי לה' היה מיתר לקרותן בכל לשון.

כל התורה כולה בכל לשון נאמרה. פי' ר"ח הא פשיטא דבשעת מ"ת ניתנו למשה בלשון קודש והאי דקאמר הכא (ה) היינו אם ניתנה להעתיקה בלשון אחר או לא ומפירושו נשמע דלמ"ד לא ניתנה להעתיקה בלשון אחר לא ניתנה לקרוא כמו כן בלשון אחר דמי שהיה קורא אותה בלשון פרסי והיא כתובה לשון עברי אילו היה קורא בעל פה כדאמרינן בפ' שני דמגילה (דף יח.) קראה תרגום לא יצא היכי דמי אילימא דכתיבא מקרא וקא קרי תרגום היינו על פה הוא לא צריכא דכתיבא תרגום וקא קרי תרגום ולא ידענא לפירושו היכי סלקא דעתיה למימר אלימא דרבי דבכל לשון ניתנה ליכתב אם כן הא דאמר רבי ק"ש ככתבה היינו בכל לשון שהרי בכל לשון ניתנה ליכתב אם כן היינו רבנן ומו תפשטו מיהא התם דאליבא דרבי בלשון הקודש נאמרה ומו מאי קמבעיא ליה והא פלוגתא היא בפ"ק דמגילה (דף ח:) תנן אין בין ספרים למזוזות ותפילין אלא שהספרים נכתבין בכל לשון ותפילין ומזוזות אינן נכתבין אלא אשורית בלבד דשב"ג אומר אף ספרים לא התירו שיכתבו אלא יוונית בלבד וי"ל מהא דאמר רבי קרית שמע ככתבה ליכא למידק מינה דאיכא למימר ככתבה המיומד לה כשנכתבה יחידי כגון ממזוזות ותפילין דש"ע מודו דבלשון הקודש והא דקאמר לימא קסבר רבי כל התורה בכל לשון נאמרה ה"פ ולית ליה דרשב"ג דאמר דוקא יוונית ולרבנן דאמרי בלשון הקודש ליכא להו דרבנן דאמרי ספרים נכתבים בכל לשון כך צריך לפרש לפי פירוש ר"ח: **ברכת** המזון דכתיב **ואכלת ושבעת.** רש"י שיכא הגירסא אלא גרס מנלן ופי' משום אלא נעי קרא דמהיכא היתי דליבעי לשון הקודש ומיהו גרסא עיקר כגירסא הספרים דגרסי הכי מנלן דסד"א גילף ברכה מברכות הר גרזים דכתיב בהו אלה יעמדו לברך (דברים כז) מה להלן בלשון קודש אף כאן דהא ג"ש יליפינן בפירקין (לקמן דף לח.) ברכה הנאמרים בלשון הקודש לבני כתיב וברכת את ה' אלהיך מאחר שהברכה והשבח כלפי השכינה תוכל לברך בכל לשון שתרצה ומסתמא בלשון שאתה מכיר שתתן שבח להקב"ה בנבב שלם להנאתך והכי נמי איתא בירושלמי [דפרקין דאמר התם] וברכת כדי שיהא יודע למי מברך [ומשמע בפרק כילד מברכין] (ברכות דף מ:) אפילו אמרה בלשון חול אלא כתיקונה יצא דומיא דבגיטין רעיא כרך ריפתא כתר דכרך אמר ברך רחמנא מריה דהאי פיתא ואמר רב דימא ברכה לשמה ומואמרת לפני ה' אלהיך דכתיב גבי וידוי [מעשר לא יליף דלא] דמי להאי דהכא כתיב את ה' אלהי התם לפני ה' דלהכי כתיב לפני ה' דמשמע דבעזרה היה מתודה ולהכי אצטריך גזירה שוה דאמירה אמירה: **שבועת** העדות **מנא** לן. גרסה לפרש אי לאו קרא הוה אמינא גילף קול קול ממשה להכי כתיב ושמעה דמשמע בכל לשון שהיא שומעת מדלא כתיב והשביעה בשבועה האלה אבל לפירוש רש"י דפי' אי לאו קרא הוה אמינא דומיא דשבועת הר גרזים והר עיבל שהיו בלשון הקודש אדרבה גילף משבועת סוטה שהיא בלשון חול ועוד גילף אלה אלה מסוטה דכתיב כה בשבועת האלה להכי אית לך למימר אי לאו דכתיב ושמעה לא הוה ידענא אי הוה לן למילף קול קול אי אלה אלה: **אתיא** תחטא תחטא. גרסה דהא גזירה שוה לאו דוקא נקט לה הכא דהא מהיכא תיתי דנעבי בלשון קודש אדרבה בלא גזירה שוה דתחטא תחטא הוה משמע טפי דבכל לשון דהוה יליפינן מעילה מעילה מסוטה אלא אגב דיליפינן בשבועות (דף לד.) בהא גזרה שוה דבתביעת ממון הכתוב מדבר נקט לה נמי הכא: **וענית** ואמרת ולהלן הוא אומר ועני הלוים ואמרו. תימה אדרבה גילף ואמרת לפני ה' אלהיך מואמרת לפני ה' אלהיך מוידוי מעשר דהא מדדמי ליה יליפינן ואם תאמר הכא עניה עניה גמיר הא לעיל פריך ומילף אמירה אמירה מנוים [ומהדר דגין עניה ואמירה מעניה ואמירה ואין דגין עניה גרידתא מעניה גרידתא (כ"א ואין דגין אמירה ואמירה מעניה ואמירה): **אתיא** קול קול. אין לומר אדרבה גילף קול קול משבועת הפקדון דעניה וקול מעניה וקול גמיר ואין דגין עניה וקול מקול גרידא: **ורבי** יהודה מכה בכה. לא ידענא אי דרש ר' יהודה מכה ככה דכל האמור בפרשה אפילו קריאה מעכבת דאין לשנות מכל האמור דלהכי אתיי כה ככה וממילא הוי לשון קודש נמי עיכובא דפרשה נאמרה בלשון קודש ותימה לומר כן דא"כ כמאן מרבותיו ס"ל לא כרבי אליעזר ולא כר' עקיבא דתרוייהו מודו דקריאה לא מעכבא ולא פליגי אלא בדקיקה (גיטין דף קד:) דלר' אליעזר מעכבא כיון דהוי מעשה ולרבי עקיבא לא מעכבא מעשה כתיב בעי' (שם דף לא:) ואם אית לך למימר דרבי יהודה סבר דדיקא בלשון קודש מעכב אבל אם לא קראה כלל אינו מעכב גם הוא סברא תמוה שאם לא קראה כלל אינו מעכב ואם קראה בלשון חול מעכב ומסתברא טפי למימר דסבירא ליה דקריאה מעכב ופליג אתנא דמתניתין בפרק מצות חליצה (שם דף קד:) דקא סבר רבי יהודה לא נחלקו רבי עקיבא ורבי אליעזר בדבר זה והכי אמר בעלמא כגון בפרק רבי אליעזר דמילה (שבת דף קלה:) גבי פלוגתא

דב"ש

ו) **ליתא קסבר רבי.** מדאיצטריך קרא שהיא קריאת שמע ככתבה: **כל הפורה בכל לשון נאמרה.** לקרות בבית הכנסת: **משום דכתיב שמע.** איצטריך והיו (ז) דלא תדרשיה לקרית שמע בכל לשון אלא להשמיע לאזניו: **תפלה.** דקתני מתני' בכל לשון לא צריך קרא דהא רחמי ניתנו והוה ליצנא דידע לכוון לבו ליצלי: **יחיד.** צריך שיסייעוהו מלאכי השרת. * ליכוד לא צריכי להו דכתיב (איוב לו) הן אל כביר לא ימאס אינו מואס בתפלתן של רבים (ח): **גלמו טליא דאזלו לאנחא קרבא באנטוכיא.** שהלכו פרחי כהונה בני בית משמונאי להלחם עם יוונים לפני יום הכפורים ונלחמו ביום הכפורים ושמע יוחנן כת קול כשהיה עובד עבודת יום הכפורים: **עבידתא.** חיל. לשון העביד את חילו עבודה גדולה (יחזקאל כט): **נסקלגם.** שם מלך יון: **שאני** * **בת קול.** אותה מידה הממונה על כך יודעת כשבעים לשונות מפני שעשויה להשמיע והיא משתלמת לכל הלשונות פעמים לזה ופעמים לזה: **דאמר מר.** לקמן בפרקא (דף לו:): **ולמדו.** ליוסף שבעים לשונות: **ה"ג ברכה המזון דכתיב וברכת.** ולא גרסינן מנלן דלא בעיא קרא דמהיכא תיתי דבעינן לשון קודש: **בכל לשון שהיא מברך.** לא קבע לו הכתוב לשון: **שבועת העדות מנלן.** דאי לא כתב קרא איכא למימר דבעינן דומיא דשבועת הר גרזים והר עיבל שהוא בלשון הקודש: **ושמעה.** מדלא כתיב והשביעה באלה: **יענו בקול.** כמתן תורה וכלשון הקודש ניתנה: **לדבר שהוא מעשה מעכב.** כה בגון חליצה וקריקה דבכהא משמע עיכובא דאסור לשנות ומסתבר ליעשה לומר שהמעשה מעכב: ורבי

משבועת העדות: ואלו נאמרין בלשון הקודש מקרא ביכורים וחליצה כו' עד מקרא ביכורים כיצד כו' [1]וענית ואמרת לפני ה' אלהיך ולהלן הוא אומר [2]וענו הלוים ואמרו אל כל איש ישראל מה ענייה האמורה להלן בלשון הקודש אף כאן בלה"ק ולוים גופייהו מנלן אתיא קול קול ממשה כתיב הכא קול רם וכתיב התם [3]משה ידבר והאלהים יעננו בקול מה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש: חליצה כיצד וכו': ורבנן האי ככה מאי עבדי ליה מיבעי להו [4]לדבר שהוא מעשה מעכב ור' יהודה מכה ככה [5]ורבנן כה ככה לא משמע להו ורבי

מכיר שתתן שבח להקב"ה בנבב שלם להנאתך והכי נמי איתא בירושלמי [דפרקין דאמר התם] וברכת כדי שיהא יודע למי מברך [ומשמע בפרק כילד מברכין] (ברכות דף מ:) אפילו אמרה בלשון חול אלא כתיקונה יצא דומיא דבגיטין רעיא כרך ריפתא כתר דכרך אמר ברך רחמנא מריה דהאי פיתא ואמר רב דימא ברכה לשמה ומואמרת לפני ה' אלהיך דכתיב גבי וידוי [מעשר לא יליף דלא] דמי להאי דהכא כתיב את ה' אלהי התם לפני ה' דלהכי כתיב לפני ה' דמשמע דבעזרה היה מתודה ולהכי אצטריך גזירה שוה דאמירה אמירה: **שבועת** העדות **מנא** לן. גרסה לפרש אי לאו קרא הוה אמינא גילף קול קול ממשה להכי כתיב ושמעה דמשמע בכל לשון שהיא שומעת מדלא כתיב והשביעה בשבועה האלה אבל לפירוש רש"י דפי' אי לאו קרא הוה אמינא דומיא דשבועת הר גרזים והר עיבל שהיו בלשון הקודש אדרבה גילף משבועת סוטה שהיא בלשון חול ועוד גילף אלה אלה מסוטה דכתיב כה בשבועת האלה להכי אית לך למימר אי לאו דכתיב ושמעה לא הוה ידענא אי הוה לן למילף קול קול אי אלה אלה: **אתיא** תחטא תחטא. גרסה דהא גזירה שוה לאו דוקא נקט לה הכא דהא מהיכא תיתי דנעבי בלשון קודש אדרבה בלא גזירה שוה דתחטא תחטא הוה משמע טפי דבכל לשון דהוה יליפינן מעילה מעילה מסוטה אלא אגב דיליפינן בשבועות (דף לד.) בהא גזרה שוה דבתביעת ממון הכתוב מדבר נקט לה נמי הכא: **וענית** ואמרת ולהלן הוא אומר ועני הלוים ואמרו. תימה אדרבה גילף ואמרת לפני ה' אלהיך מואמרת לפני ה' אלהיך מוידוי מעשר דהא מדדמי ליה יליפינן ואם תאמר הכא עניה עניה גמיר הא לעיל פריך ומילף אמירה אמירה מנוים [6]ומהדר דגין עניה ואמירה מעניה ואמירה ואין דגין עניה גרידתא מעניה גרידתא (כ"א ואין דגין אמירה ואמירה מעניה ואמירה): **אתיא** קול קול. אין לומר אדרבה גילף קול קול משבועת הפקדון דעניה וקול מעניה וקול גמיר ואין דגין עניה וקול מקול גרידא: **ורבי** יהודה מכה בכה. לא ידענא אי דרש ר' יהודה מכה ככה דכל האמור בפרשה אפילו קריאה מעכבא דאין לשנות מכל האמור דלהכי אתיי כה ככה וממילא הוי לשון קודש נמי עיכובא דפרשה נאמרה בלשון קודש ותימה לומר כן דא"כ כמאן מרבותיו ס"ל לא כרבי אליעזר ולא כר' עקיבא דתרוייהו מודו דקריאה לא מעכבא ולא פליגי אלא בדקיקה (גיטין דף קד:) דלר' אליעזר מעכבא כיון דהוי מעשה ולרבי עקיבא לא מעכבא מעשה כתיב בעי' [7]ואם אית לך למימר דרבי יהודה סבר דדיקא בלשון קודש מעכב אבל אם לא קראה כלל אינו מעכב גם הוא סברא תמוה שאם לא קראה כלל אינו מעכב ואם קראה בלשון חול מעכב ומסתברא טפי למימר דסבירא ליה דקריאה מעכב ופליג אתנא דמתניתין בפרק מצות חליצה (שם דף קד:) דקא סבר רבי יהודה לא נחלקו רבי עקיבא ורבי אליעזר בדבר זה והכי אמר בעלמא כגון בפרק רבי אליעזר דמילה (שבת דף קלה:) גבי פלוגתא

דב"ש

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com